

James Fenimore Cooper – Poslední Mohykán

Koloniální války v Severní Americe se vyznačovaly tím, že dříve než se protivníci střetli, museli překonat útrapy a nebezpečí divočiny. Hluboké a napohled neproniknutelné lesy oddělovaly znepřátelené kolonie Anglie a Francie, takže ostřílený kolonista a evropský voják, který válčil po jeho boku, často museli celé měsíce bojovat s peřejemi vodních toků nebo těžce se prodírat horskými průsmyky, než našli příležitost, aby mohli prokázat odvahu v opravdovém boji. Poněvadž se však co do trpělivosti a sebezapření vyrovnali zkušeným domorodým válečníkům, naučili se překonávat kdejakou obtíž. A brzo se zdálo, že v lesích není zákoutí tak temného ani úkrytu tak odlehlého, kam by se nedostali ti, kteří byli odhodláni prolít vlastní krev, jen aby uspokojili svou pomstychtivost nebo aby sloužili chladné a sobecké politice vzdálených evropských monarchů.

Snad nikde jinde po celé délce dlouhé hranice nebyly boje v těch časech tak kruté, urputné a divoké jako na území, které leží mezi horním tokem řeky Hudson a přilehlými jezery.

Výhody, které zde příroda nabízela vojskům na pochodu, byly příliš zjevné, než aby zůstaly nepovšimnuty. Protáhlé jezero Champlain, které sahalo od kanadských hranic hluboko do území sousední provincie New York, bylo opravdu výhodnou cestou. Pokud se po něm Francouzi při svých nepřátelských zájezdech plavili, zkrátili si cestu víc než o polovinu. Na jižním konci se do jezera vlévaly vody jiného jezera, které byly tak čiré, že zde jezuitští misionáři prováděli symbolickou očistu křtem. Proto také jezero dostalo jméno Lac du Saint Sacrement čili jezero Svaté svátosti. Angličané, kteří byli méně pobožní, si řekli, že jeho neposkvrněným zdrojům prokázali dostatečnou čest, když jim dali jméno svého panovníka, druhého z rodu hannoverského. Oba národy se však spojily, aby oloupily prosté majitele lesnatých krás na březích jezera o jejich přirozené právo nadále nazývat jezero starodávným jménem Horican.

Vtěsnáno mezi hory, vinulo se jezero Sacrement mezi nesčetnými ostrovy a táhlo se ještě dvanáct mil na jih. Na náhorní planině, která se zde postavila vodě v cestu, začínala několik mil dlouhá stezka. Vedla dobrodruha k břehům Hudsonu, k místu, kde byly sice obvyklé překážky v podobě peřejí neboli riftů, jak jim říkali domorodci, kde se však řeka za přílivu stávala splavnou.

Francouzi podnikali své odvážné výpady bez přestání, a pokoušeli se dokonce proniknout do vzdálených a těžce přístupných průsmyků Alleghanských hor. Lze si tedy lehce představit, že jejich příslušná bystrost nepřehlédla přirozené výhody území, které jsme právě popsali. Stalo se doslova krvavou arénou, v níž byla vybojována většina bitev o nadvládu nad koloniemi. Na nejvýhodnějších místech podél cesty byly vybudovány pevnosti, byly dobývány a zase ztráceny, srovnávány se zemí a znovu stavěny, jestliže se vítězství přiklonilo na stranu nepřítele. Zatímco zemědělec opouštěl nebezpečná místa a stěhoval se do klidnějších oblastí už dříve osídlených, armády větší než ty, které často rozhodovaly ve svých rodných zemích o královských trůnech, vnikaly do lesů. Málokdy se z nich vracely jinak než s prořídilými řadami vojáků, útrapami vyzábělých a porážkou zkormoucených. Právě proto, že mír byl v těchto osudných končinách něčím neznámým, byly lesy plny mužů.

Na mýtinách a v roklich zněla válečná hudba a ozvěna hor vracela smích nebo opakovala veselý křik mnoha statečných a smělých mladých mužů, kteří plni mladistvého zápalu spěchali, aby nakonec usnuli dlouhým spánkem zapomnění. V třetím roce poslední války, kterou vedly Anglie a Francie o tuto zem, se právě na těchto krvavých bojištích odehrávaly události, jež se pokusíme vylíčit.

Hloupost vojenských velitelů za hranicemi a osudný nedostatek energie úředních míst doma srazily prestiž Velké Británie z hrdé výše, na kterou ji vynesly schopnosti a iniciativa starých válečníků a státníků. Poněvadž se nepřátelé Velké Británie už nebáli, ti, kdož ji zastupovali, rychle ztráceli sebevědomí a úctu k sobě. Toto umrtvující pokoření se přirozeně dotýkalo i kolonistů, přestože za všechny ty neschopnosti nemohli a byli příliš bezvýznamní, aby na napáchané chyby měli nějaký vliv. Nebylo tomu dávno, co viděli, jak elitní armáda jejich vlasti - kterou ctili jako matku a v jejíž nepřemožitelnost slepě věřili - jak tato armáda, vedená velitelem vybraným mezi tolika zkušenými válečníky pro jeho neobvyklé vojenské nadání, byla hanebně poražena hrstkou Francouzů a Indiánů. Před zničením ji zachránila jenom chladnokrevnost a odvaha chlapce z Virginie. Sláva tohoto chlapce se od té doby ještě zvětšila a díky bezpečnému vlivu mravních zásad rozšířila se do nejzazších končin světa.

1. Charakterizuj koloniální války v Americe.

2. V čem vynikali evropští vojáci?

3. Kde se odehrávalo nejvíce bojů?

4. Jaký byl původní název jezera Sacrement?

5. Jakým způsobem byla válka vedena?

6. V kolikátém roce válek se odehrává děj románu?

7. Co bylo nedostatkem Velké Británie?

8. Co zachránilo britskou armádu od totální ostudy?